

PRAKSISOVERSIGT · MILJØRET

Praksisoversigt over miljøgodkendelse

Godkendelsespligt, vilkårsfastsættelse, BAT, revurdering, habitatvurdering og klageberettigelse

Version 2 Opdateret 24. jun. 2026 12 afgørelser · 2018-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Miljøgodkendelse af listevirksomhed efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 er det centrale forvaltningsretlige instrument til regulering af virksomheder med betydelig miljøpåvirkning. Godkendelsesordningen hviler på §§ 33-41 b og omfatter krav om forudgående tilladelse, vilkårsfastsættelse baseret på bedste tilgængelige teknik (BAT), løbende revurdering og habitatvurdering ved nærhed til Natura 2000-områder. Praksis fra Miljø- og Fødevareklagenævnet (tidl. Natur- og Miljøklagenævnet) og domstolene viser et konsistent mønster: vilkår skal være præcise og kontrollerbare, BAT skal være dokumenteret og gennemprøvet, og videnskabelig tvivl ved habitatvurdering kommer naturen til gode. Klageberettigelsen er snævert afgrænset, og domstolene udviser tilbageholdende prøvelse af klagenævnets faglige skøn.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Listevirksomhed må IKKE anlægges, udvides eller ændres driftsmæssigt med forøget forurening, før der foreligger en miljøgodkendelse – uanset om der i øvrigt foreligger byggetilladelse eller landzonetilladelse (MBL § 33, stk. 1).
- 02** Vilkår efter MBL § 34 skal være præcise og kontrollerbare – vilkår, der ikke fastsætter en klar driftsramme, opfylder ikke standardvilkårene og kan medføre ophævelse.
- 03** Bedste tilgængelige teknik (BAT) skal være dokumenteret og gennemprøvet på godkendelsestidspunktet – eksperimentelle kompensationsforanstaltninger som muslinge- og tangopdræt anerkendes ikke som BAT.
- 04** Når en miljøgodkendelse kan påvirke et Natura 2000-område, skal habitatvurderingen uden rimelig videnskabelig tvivl udelukke skadelig påvirkning – utilstrækkeligt datagrundlag fører til ophævelse og hjemvisning.
- 05** Ved revurdering (MBL § 41 b) beregnes staldanlægs restlevetid fra det oprindelige etableringstidspunkt – ikke-godkendelsespligtige renoveringer nulstiller ikke fristen (Højesteret, BS-26317/2022-HJR).
- 06** En revurdering må ikke indebære en udvidelse eller ændring af den oprindelige godkendelse, der kan medføre øget forurening.

- 07** Kommunen skal ved revurdering sikre, at der fastsættes tilstrækkelige vilkår om konkrete renseforanstaltninger for at nå BAT-standardkrav – metodefrihed alene opfylder ikke pligten.
- 08** BAT-konklusioner offentliggjort under en klagesags behandling skal inddrages som ny viden og kan føre til hjemvisning af hensyn til to-instansprincippet.
- 09** Lokale afdelinger af landsdækkende foreninger er ikke klageberettigede efter MBL § 100, stk. 4, og enkeltpersoner skal påvise en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.
- 10** Landsdækkende natur- og miljøforeninger har derimod en ubetinget klageadgang over kapitel 5-afgørelser efter MBL § 100, stk. 2.
- 11** Domstolene udøver tilbageholdende prøvelse af klagenævnets faglige skøn, men kræver tilstrækkelig sikker hjemmel for påbud og forvaltningsakter, der griber ind i grundejers rettigheder.
- 12** Søgsmål til prøvelse af miljøafgørelser skal anlægges inden 6 måneder efter afgørelsens meddelelse (MBL § 101, stk. 1).
- 13** Etablering af listevirksomhed uden godkendelse er en alvorlig overtrædelse – Rigsadvokatmeddelelsen anbefaler minimum 50.000 kr. i bøde i førstegangstilfælde.

Godkendelsespligt og lovgrundlaget i miljøbeskyttelseslovens kapitel

§ 1 5

Miljøgodkendelsesordningen er hjemlet i [miljøbeskyttelseslovens § 33](#). Bestemmelsen fastsætter, at virksomheder, anlæg eller indretninger, der er optaget på listen i [godkendelsesbekendtgørelsen](#) (bilag 1 og 2), ikke må anlægges eller påbegyndes, før der er meddelt godkendelse hertil. Listevirksomhed må heller ikke udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt – herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen – på en måde, som indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt.

Forarbejderne til den gældende § 33 fremhæver, at godkendelsesordningen bygger på det grundlæggende princip, at etablering *først* kan ske, når der er givet godkendelse. Dog giver § 33, stk. 2, den godkendende myndighed mulighed for at tillade, at bygge- og anlægsarbejder påbegyndes inden godkendelse, såfremt anlægsarbejderne er i overensstemmelse med en lokalplan eller byplanvedtægt. Byggeriet sker i så fald på eget ansvar.

Godkendelsen efter kapitel 5 skal jf. [§ 34, stk. 1](#) fastsætte vilkår for listevirksomhedens etablering og drift, herunder den kontrol, som virksomheden selv skal foretage. For anlæg til deponering af affald stilles yderligere krav om vilkår for nedlukning og efterbehandling.

De nærmere krav til ansøgningens indhold og myndighedens sagsbehandling fremgår af [godkendelsesbekendtgørelsen](#), der opdeler virksomhederne i bilag 1-virksomheder (IE-direktivets store virksomheder) og bilag 2-virksomheder (øvrige godkendelsespligtige virksomheder). [Standardvilkårsbekendtgørelsen](#) fastsætter standardvilkår for en række listevirksomhedstyper.

Rigsadvokatmeddelelsen om miljøsager understreger, at etablering, ændring eller udvidelse af listevirksomhed i strid med § 33 betragtes som en *alvorlig* overtrædelse. Bøde i førstegangstilfælde bør som minimum udgøre 50.000 kr. Strafferetlige miljøovertrædelser behandles nærmere i [praksisoversigten om miljøsager i strafferet](#).

LOV

Miljøbeskyttelsesloven § 33, stk. 1

Miljøbeskyttelsesloven § 34, stk. 1

§ 2 Bedste tilgængelige teknik (BAT) – kravet og dets grænser

Kravet om bedste tilgængelige teknik (BAT) er et bærende element i miljøgodkendelsesordningen. Det følger af [godkendelsesbekendtgørelsens § 19](#), at godkendelsesmyndigheden skal sikre, at virksomheden indrettes og drives, så bl.a. energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt, og at der er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik. For bilag 1-virksomheder udsendes BAT som EU-Kommissionens BAT-referencedokumenter (BREF) og BAT-konklusioner, der er *bindende*.

Et centralt princip er, at BAT skal være *dokumenteret og gennemprøvet* – eksperimentelle foranstaltninger anerkendes ikke. I [18/05542](#) ophævede Miljø- og Fødevareklagenævnet en miljøgodkendelse til et havbrug bl.a. fordi kompensationsopdræt af tang og muslinger ikke kunne anerkendes som BAT, idet teknikken ikke var dokumenteret som gennemprøvet i industriel skala.

I sagen [22/08999](#) og [22/09009](#) ophævede nævnet Herning Kommunes revurdering af et ferskvandsdambrug og hjemviste sagen. Kommunen havde konstateret, at dambruget overskred BAT-standardkravet for BI5 (60,54 kg/ton mod kravet på 37 kg/ton), men havde undladt at fastsætte konkrete vilkår om yderligere renseforanstaltninger med henvisning til «metodefrihed». Nævnet fastslog, at:

Miljøbeskyttelsesloven § 41, stk. 1 giver adgang til at meddele påbud om specifikke foranstaltninger for at sikre BAT-overholdelse. Hvis dambruget ønsker at anvende en alternativ teknik, skal det dokumenteres, at denne er lige så effektiv som gældende BAT-standardkrav.

I sagen [24/06128](#) tog nævnet stilling til, om BAT-konklusioner offentliggjort *under* en klagesags behandling skal inddrages. Nævnet fastslog, at BAT-konklusioner er gennemførelsesretsakter – ikke nye retsgrundlag – men udgør *ny viden*, der skal indgå i behandlingen. Sagen blev hjemvist af hensyn til to-instansprincippet.

For bilag 1-virksomheder reguleres dispensationsmuligheden af [godkendelsesbekendtgørelsens § 27](#). I sagen [22/02731](#) fastslog nævnet, at dispensation efter § 27 forudsætter, at IE-direktivets grænseværdier *som minimum* kan overholdes – hvilket ikke var tilfældet for et elproduktionsanlæg på Bornholm. Der var herefter ingen hjemmel til at udskyde fristen for overholdelse.

LOV

Miljøbeskyttelsesloven § 41, stk. 1

PRAKSIS

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnet giver ikke medhold i klage over revurdering af miljøgodkendelser for elproduktionsanlæg 21.02.2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om revurdering af miljøgodkendelse for ferskvandsdambrug 30.01.2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afslag på genoptagelse af sag om miljøgodkendelse 06.01.2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning i sag om miljøgodkendelse af [havbrug 1] - utilstrækkelig vurdering af Natura 2000-påvirkning 18.08.2022

§ 3 Vilkårsfastsættelse – krav om præcision og kontrollerbarhed

Vilkår i en miljøgodkendelse skal være tilstrækkeligt *præcise* og *kontrollerbare* til at udgøre en reel driftsramme for virksomheden. Folketingets Ombudsmand har allerede i [FOB 1989.141](#) understreget dette krav:

Godkendelsen skal i almindelighed fastlægge de endelige vilkår, og vilkårenes indhold må have en vis bestemt karakter. Kravene herom har ikke kun betydning for virksomheden i relation til retsbeskyttelsen, men også for omboende og organisationer med hensyn til vurderingen af forureningen og dermed også af grundlaget for at klage over en godkendelse.

Ombudsmanden anerkendte, at en vis ubestemthed kan accepteres, men kun når der er en *særlig begrundelse* for ikke at præcisere vilkårene nærmere – og kun for omfanget af nødvendige afhjælpende foranstaltninger i enkelte henseender.

I klagenævnspraksis har dette princip ført til ophævelse i sager, hvor vilkårene ikke fastsatte en klar maksimal driftsramme. Når standardvilkår er relevante, skal disse anvendes, jf. [standardvilkårsbekendtgørelsens § 1](#).

Vilkår, der fraviger standardvilkårene, kræver en konkret begrundelse.

I sagen [24/00287](#) ophævede nævnet et nyt støjvilkår, der indeholdt både skærper og lempelser i forhold til det oprindelige vilkår fra 1989. De lempende dele kunne ikke fastholdes, fordi en revurdering ikke må indebære ændringer, der kan medføre *øget* forurening. De skærpende dele kunne heller ikke fastholdes, da der ikke var målt støj over de gældende grænser, og betingelserne for skærpede vilkår ud over BAT derfor ikke var opfyldt.

Ligeledes i sagen [22/01552](#) ophævede nævnet et vilkår om dykket indløb på en gyllebeholder, idet kravet ikke fremgik af teknologilistens vejledende BAT-vilkår for den pågældende overdækningstype og ikke kunne hjemles i en BAT-revurdering.

LOV [Miljøbeskyttelsesloven § 34, stk. 1](#)

PRAKSIS **Miljø- og Fødevareklagenævnet** · Revurdering af miljøgodkendelse til svinebrug: Vilkår om dykket indløb ophæves, men fejlagtig ammoniakberegning fastholdes som uvæsentlig 19.09.2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse med ændringer af revurdering af miljøgodkendelse af fjerkræbrug i Vesthimmerlands 26.05.2025

§ 4 Revurdering af miljøgodkendelser – frister, restlevetid og begrænsninger

Revurderingsreglerne fremgår af [miljøbeskyttelseslovens § 41 b](#). Efter stk. 1 kan tilsynsmyndigheden ændre vilkårene ved påbud, når der er forløbet 8 år efter godkendelsens meddelelse. Stk. 2 kræver, at godkendelsen tages op til revurdering, når EU-Kommissionen offentliggør nye BAT-konklusioner for virksomhedens hovedlistepunkt. [Godkendelsesbekendtgørelsens § 44](#) uddyber reglerne og fastsætter, at tilsynsmyndigheden skal tilrettelægge revurderingen, så ændringer kan gennemføres senest 4 år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen.

Et centralt princip er, at en revurdering *ikke* kan indebære en udvidelse eller ændring af den oprindelige godkendelse, der medfører *øget* forurening.

Beregning af restlevetid (Højesteret, BS-26317/2022-HJR)

Den mest principielle dom om revurdering er Højesterets afgørelse af 19. april 2023 i sagen [BS-26317/2022-HJR](#). Sagen angik, om den «forventede restlevetid» for staldanlæg skal beregnes fra anlæggenes *oprindelige* etablering, eller om væsentlige renoveringer kan forskyde udgangspunktet.

Højesteret fastslog:

Højesteret finder, at denne forståelse [at restlevetid beregnes fra etablering] er i overensstemmelse med forarbejderne til lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

De to staldanlæg var etableret i henholdsvis 1972 og 1992-93. Ikke-godkendelsespligtige renoveringer udført i 2015 nulkstillede *ikke* levetiden. Da staldene var over 25 og 45 år gamle på revurderingstidspunktet, var den økonomiske levetid (typisk 15-20 år, i særlige tilfælde op til 30 år) udløbet. Højesteret fandt ikke grundlag for at tilsidesætte klagenævnets skøn.

Regelmæssig revurdering

For IE-husdyrbrug skal den første regelmæssige revurdering ske efter 8 år og derefter hvert 10. år. Nævnet ændrede i [24/00287](#) kommunens revurderingsfrist for et fjerkræbrug til at overholde denne tidslinje.

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 41b, stk. 1-2	Miljøbeskyttelsesloven § 41, stk. 1	
PRAKSIS	Højesteret · Beregning af restlevetid for staldanlæg ved overholdelse af ammoniakkrav		19.04.2023
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse med ændringer af revurdering af miljøgodkendelse af fjerkræbrug i Vesthimmerlands		26.05.2025

§ 5 Habitatvurdering og Natura 2000 – forsigtighedsprincippet i praksis

Når en miljøgodkendelse kan påvirke et Natura 2000-område, skal der foretages en konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen. [Habitatvejledningen](#) fastslår, at den kompetente myndighed er forpligtet til at efterleve habitatdirektivets krav, også selv om den relevante bestemmelse måtte mangle i national lovgivning.

Praksis fra Miljø- og Fødevareklagenævnet viser et stringent forsigtighedsprincip: videnskabelig tvivl kommer *naturen* til gode, og utilstrækkeligt datagrundlag fører til ophævelse.

Havbrugssagerne – utilstrækkelig konsekvensvurdering

I sagen [18/05341](#) ophævede nævnet Hedensted Kommunes miljøgodkendelse af et havbrug i As Vig, placeret ca. 450 meter fra Natura 2000-område nr. 56 «Horsens Fjord». Kommunen havde vurderet, at der blot var tale om en revurdering af en eksisterende virksomhed, der ikke udløste krav om fuld konsekvensvurdering. Nævnet fandt derimod, at kommunens foreløbige screening var mangelfuld, særligt henset til den kumulative påvirkning fra fem havbrug i området. Godkendelsen blev ophævet og hjemvist.

I den parallelle sag [18/05542](#) ophævede nævnet tilsvarende en miljøgodkendelse af et havbrug i Storebælt. Udover den utilstrækkelige Natura 2000-vurdering fastslog nævnet, at kompensationsopdræt af tang eller muslinger for merudledning af kvælstof og fosfor ikke kunne anerkendes som BAT.

Fravigelse af habitatbeskyttelsen – kun ved bydende nødvendige samfundsinteresser

I den ekstraordinære sag [18/05346 \(tidl. NMK-10-01053\)](#) stadfæstede nævnet en midlertidig miljøgodkendelse til udledning af kølevand fra et kraftvarmewærk i Odense, selv om konsekvensvurderingen viste, at udledningen *ville skade* Natura 2000-områdernes integritet. Fravigelsen var begrundet i forsynings sikkerheden for el og varme som bydende nødvendig samfundsinteresse – en undtagelse der kun kan anvendes i ekstraordinære tilfælde og under strenge vilkår.

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 33	
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning i sag om miljøgodkendelse af [havbrug 1] - utilstrækkelig vurdering af Natura 2000-påvirkning	18.08.2022
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af miljøgodkendelse til havbrug på grund af manglende konsekvensvurdering for Natura 2000-område	14.08.2019
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Stadfæstelse med vilkårsændring af miljøgodkendelse til kølevandsudledning fra kraftvarmewærk i Odense	19.12.2018

VVM-screening og miljøgodkendelse – fragmenteret sagsbehandling

§ 6 ophæves

En miljøgodkendelse kan ikke udstedes uden at VVM-reglerne (nu miljøvurderingsloven) er iagttaget. Manglende eller utilstrækkelig VVM-screening er en selvstændig ophævelsesgrund.

I sagen [18/05071](#) ophævede Miljø- og Fødevareklagenævnet et tillæg til miljøgodkendelse for udledning af overfladevand fra et nyt biomassefyret kraftværk. Miljøstyrelsen havde vurderet, at delprojektet var omfattet af den oprindelige VVM-redegørelse fra 2016 og derfor ikke krævede ny screening. Nævnet var uenig:

Nævnet konstaterede, at overfladevandshåndteringen *udtrykkeligt* var undtaget fra den oprindelige godkendelse og VVM-tilladelse, netop fordi detaljerne endnu ikke var projekteret. Tillægget var derfor et nyt projekt, der krævede selvstændig VVM-screening. Fragmentarisk sagsbehandling, hvor delprojekter udskilles for at undgå samlet miljøvurdering, accepteres ikke.

Princippet om, at den *samlede* miljøpåvirkning skal vurderes, gælder også ved kumulative virkninger fra flere projekter i samme område – som det fremgik af havbrugssagerne (18/05341).

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 33, stk. 1	
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Manglende VVM-screening af overfladevandsprojekt førte til ophævelse af tillæg til miljøgodkendelse	13.12.2021
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse af miljøgodkendelse til havbrug på grund af manglende konsekvensvurdering for Natura 2000-område	14.08.2019

§ 7 Klageberettigelse efter miljøbeskyttelseslovens § 98-100

Klageadgangen over miljøgodkendelser reguleres af [miljøbeskyttelseslovens §§ 98-100](#). Efter § 98, stk. 1, nr. 2, kan enhver med en «individuel, væsentlig interesse» i sagens udfald klage. § 100 regulerer foreningers klageberettigelse.

Landsdækkende foreninger med natur- og miljøbeskyttelse som hovedformål har efter § 100, stk. 2, en *ubetinget* klageadgang over kapitel 3-5 og 9 a-afgørelser. **Lokale** foreninger har derimod kun klageadgang, hvis

de har *ønsket underretning* efter § 76, stk. 1 (§ 100, stk. 1). Og **lokale afdelinger** af landsdækkende foreninger er udtrykkeligt *ikke* omfattet (§ 100, stk. 4).

I sagen [20/14042](#) afviste Miljø- og Fødevareklagenævnet en klage fra Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Haderslev over en miljøgodkendelse af en genbrugsplads. Lokalafdelingen var ikke klageberettiget efter § 100, stk. 4.

I sagen [19/06277](#) afviste nævnet en fælles klage fra 13 grundejerforeninger over en havbrugsgodkendelse. Grundejerforeningernes medlemmer ejede sommerhuse langs kysten 2-4 km fra havbruget. Nævnet vurderede, at foreningerne ikke havde en tilstrækkelig *individuel og væsentlig* interesse i sagens udfald til at opfylde kravet i § 98, stk. 1, nr. 2.

Ændring pr. marts 2026 – CCS-afgørelser

Ved [lov nr. 355 af 3. marts 2026](#) er klageadgangen over afgørelser om CO₂-fangst, -transport eller -lagring på land (CCS-projekter) blevet indsnævret. Bl.a. er lokale og landsdækkende foreningers klageadgang efter §§ 99-100 afskåret for sådanne afgørelser, og klager kan kun angå *retlige* spørgsmål (nyt § 91, stk. 4). Ændringerne er trådt i kraft den 4. marts 2026, men endnu ikke konsolideret i lovbekendtgørelsen.

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 98, stk. 1	Miljøbeskyttelsesloven § 100
PRAKSIS	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afvisning af klage over miljøgodkendelse til genbrugsplads og tilladelse til udledning	13.01.2021
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afvisning af klage fra grundejerforeninger på grund af manglende klageberettigelse i sag om miljøgodkendelse af havbrug	16.08.2019

§ 8 Domstolsprøvelse – tilbageholdende kontrol og søgsmålsfrist

Domstolsprøvelse af miljøafgørelser skal efter [miljøbeskyttelseslovens § 101, stk. 1](#) anlægges inden 6 måneder efter afgørelsens meddelelse. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen fra bekendtgørelsen.

Domstolene udøver en *tilbageholdende* prøvelse af klagenævnets faglige skøn. Højesterets dom i [BS-26317/2022-HJR](#) illustrerer dette: Højesteret fastslog, at klagenævnets skøn over restlevetiden var i overensstemmelse med forarbejderne og fandt ikke grundlag for at tilsidesætte det – heller ikke under hensyn til de proportionalitets- og forudsigelighedsargumenter, som sagsøgeren anførte.

Samtidig kræver domstolene, at påbud og forvaltningsakter, der griber ind i grundejerens rettigheder, har *tilstrækkelig sikker hjemmel*. Denne balance mellem tilbageholdenhed og hjemmelskontrol er kendetegnende for miljørettens domstolsprøvelse og svarer til det generelle forvaltningsretlige princip om legalitetskontrol.

De fleste miljøgodkendelsessager afgøres i praksis endeligt af Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvis afgørelser er endelige og ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet § 17, stk. 1.

LOV	Miljøbeskyttelsesloven § 101, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · Beregning af restlevetid for staldanlæg ved overholdelse af ammoniakkrav
	19.04.2023

§ 9 Sammenfatning og hovedtendenser

Praksis om miljøgodkendelse af listevirksomhed efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 viser følgende gennemgående mønstre:

- **Godkendelsespligten er absolut** – virksomheder må ikke påbegyndes, udvides eller ændres med forøget forurening uden forudgående godkendelse, uanset eventuelt foreliggende byggetilladelse.
- **BAT-kravet er bindende og konkret** – teknikken skal være dokumenteret, gennemprøvet og tilgængelig i industriel skala. Eksperimentelle kompensationsforanstaltninger (fx muslingeopdræt) anerkendes ikke.
- **Vilkår skal være præcise og kontrollerbare** – en godkendelse, der mangler klare driftsrammer, risikerer ophævelse. Ombudsmanden har siden 1989 understreget dette krav.
- **Habitatvurderingen styres af forsigtighedsprincippet** – videnskabelig tvivl kommer naturen til gode, og utilstrækkelig vurdering af kumulative påvirkninger fører konsekvent til ophævelse.
- **Revurdering er begrænset** – den kan sikre BAT-overholdelse, men må ikke udvide eller lempe den eksisterende godkendelse. Restlevetiden beregnes fra det oprindelige etableringstidspunkt (Højesteret 2023).
- **Klageberettigelsen er snæver for lokale aktører** – lokale afdelinger af landsdækkende foreninger og enkeltpersoner uden påvist individuel, væsentlig interesse afvises. Landsdækkende natur- og miljøforeninger har derimod ubetinget klageadgang.
- **Domstolene er tilbageholdende** med at tilsidesætte klagenævnets faglige skøn, men kræver tilstrækkelig sikker hjemmel for indgreb.

For beslægtede emner henvises til praksisoversigterne om [naturbeskyttelse](#), [lokalplaner](#) og [miljøsager i strafferet](#).

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Miljøbeskyttelsesloven § 33	stk. 1	Miljøbeskyttelsesloven § 34	stk. 1
Miljøbeskyttelsesloven § 41	stk. 1	Miljøbeskyttelsesloven § 41b	stk. 1-2
Miljøbeskyttelsesloven § 100		Miljøbeskyttelsesloven § 101	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

12 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

1

19.04.2023	Beregning af restlevetid for staldanlæg ved overholdelse af ammoniakkrav	bs-26317-2022-hjr
------------	--	-------------------

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

11

19.09.2025	Revurdering af miljøgodkendelse til svinebrug: Vilkår om dykket indløb ophæves, men fejlagtig ammoniakberegning fastholdes som uvæsentlig	22/01552
26.05.2025	Stadfæstelse med ændringer af revurdering af miljøgodkendelse af fjerkræbrug i Vesthimmerlands	24/00287
21.02.2025	Miljø- og Fødevareklagenævnet giver ikke medhold i klage over revurdering af miljøgodkendelser for elproduktionsanlæg	22/02731

30.01.2025	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om revurdering af miljøgodkendelse for ferskvandsdambrug	22/08999 og 22/09009
06.01.2025	Miljø- og Fødevareklagenævnets afslag på genoptagelse af sag om miljøgodkendelse	24/06128
18.08.2022	Ophævelse og hjemvisning i sag om miljøgodkendelse af [havbrug 1] - utilstrækkelig vurdering af Natura 2000-påvirkning	18/05542
13.12.2021	Manglende VVM-screening af overfladevandsprojekt førte til ophævelse af tillæg til miljøgodkendelse	18/05071
13.01.2021	Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afvisning af klage over miljøgodkendelse til genbrugsplads og tilladelse til udledning	20/14042
16.08.2019	Afvisning af klage fra grundejerforeninger på grund af manglende klageberettigelse i sag om miljøgodkendelse af havbrug	19/06277
14.08.2019	Ophævelse af miljøgodkendelse til havbrug på grund af manglende konsekvensvurdering for Natura 2000-område	18/05341, 18/06852, 18/06853, 18/06854, 18/06855
19.12.2018	Stadfæstelse med vilkårsændring af miljøgodkendelse til kølevandsudledning fra kraftvarmeværk i Odense	18/05346 (tidl. NMK-10-01053)